

ไกลต๋อรอง

10.07.26 | 18:24 น.

'มธ.' ตั้งวงถก ปฏิรูปสิทธิ 'แรงงานการศึกษา' ชุมทเรียนสากล ปลดล็อกกลไกต่อรอง

เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ที่ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(มธ.) สภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกับ มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท ประเทศไทย (FES Thailand) จัดงานเสวนาวิชาการ รวมเราเป็นหนึ่งในประสบการณ์สหภาพแรงงานการศึกษาจากทั่วโลก

โดย ศ.ดร.สิทธิพล เครือรัฐติกา ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(มธ.) กล่าวว่า ปัจจุบันสภาอาจารย์ดำเนินงานภายใต้พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2558 ซึ่งกำหนดหน้าที่หลักไว้ 3 ด้าน ดังนี้ 1.เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่สภามหาวิทยาลัยและอธิการบดีในกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับการบริหารมหาวิทยาลัย 2.ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ด้วยกัน และระหว่างอาจารย์กับผู้บริหาร และ 3.ทำหน้าที่อื่นๆ ตามที่อธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัยมอบหมาย แต่จิตวิญญาณที่แท้จริงคือ ต้องเป็นผู้รวบรวมข้อกังวลและปัญหาของอาจารย์ เพื่อนำปัญหาด้านสภาพการทำงานไปหารือกับผู้บริหารและขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

“สำหรับผลงานที่เป็นรูปธรรมของสภาอาจารย์ชุดปัจจุบันตลอดระยะเวลาเกือบ 2 ปีที่ผ่านมา สามารถผลักดันข้อเรียกร้องจนฝ่ายบริหารตอบรับอย่างเป็นรูปธรรมจนสำเร็จใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1.ยกเลิกการตัดเงินเดือนกรณีส่งเกรดซ้ำครั้งแรก เดิมที่มีข้อกำหนดว่าหากอาจารย์ส่งเกรดซ้ำ (แม้เพียง 1 นาที) จะถูกลงโทษกั้นเงินเดือน โดยใน

อาจารย์ได้สะท้อนว่าการส่งเกรดซ้ำอาจเกิดจากเหตุสุดวิสัย เช่น การเจ็บป่วยของตนเองหรือคนใกล้ชิด ระเบียบใหม่จึงปรับเป็น หากส่งเกรดซ้ำครั้งแรกจะได้รับจดหมายเตือนจากคณบดีก่อน หากมีครั้งที่สองจึงจะใช้มาตรการทางเงินเดือน และจะมีการล้างมลทิน (ล้างประวัติ) ให้ทุกๆ 10 ปี และ 2.เพิ่มสิทธิการลาเพื่อดูแลบุพการีหรือบุตรที่ป่วยในระยะสุดท้าย สภาอาจารย์ผลักดันระเบียบใหม่สำเร็จ โดยให้สิทธิบุคลากร ทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่ สามารถลาไปดูแลบุพการีหรือบุตรที่ป่วยหนักในระยะสุดท้ายได้ ซึ่งถือเป็นการเพิ่มประเภทการลาจากเดิม” ศ.ดร.สิทธิพล กล่าว

รศ.ดร.ภิญญพันธุ์ พจนะลาวัณย์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง กล่าวว่า ปัญหาสำคัญของการศึกษาไทยคือ การพยายามมองและแก้ปัญหาแบบจากบนลงล่าง โดยไม่เคยเปิดโอกาสให้เกิดการรวมตัวเพื่อต่อรองจากข้างล่าง ล่าสุดในสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ได้มี สว. ตั้งกระทู้ถามถึง นายยศชนัน วงศ์สวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม(อว.) ถึงปัญหา

มหาวิทยาลัย จะต้องอยู่ที่ 1.5 – 1.7 เท่าของข้าราชการ (สายวิชาการ 1.7 เท่า และสายสนับสนุน 1.5 เท่า) แต่ในความเป็นจริง เมื่อฐานเงินเดือนข้าราชการปรับขึ้น เงินเดือนของพนักงานมหาวิทยาลัยกลับปรับขึ้นไม่กี่ครั้ง นอกจากนี้ ร่างพ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคล พ.ศ... ที่เคยมีการหารือกันภายใน อว. ก็ยังไม่มีข้อสรุป ทำให้สถานภาพของพนักงานมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ฝั่งหนึ่งเป็นเหมือนข้าราชการ และอีกฝั่งหนึ่งเป็นเหมือนลูกจ้างเอกชน แต่สิ่งที่แย่กว่าคือ ตรงที่ไม่มีสิทธิตั้งสหภาพแรงงาน ตาม พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518

“เมื่อหันมามองโมเดลกฎหมายอย่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2558 จะพบข้อจำกัดสำคัญใน มาตรา 13 ที่ระบุว่า กิจการของมหาวิทยาลัยไม่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและแรงงานสัมพันธ์ การเขียนกฎหมายในลักษณะนี้ ถือเป็นมรดกทางกฎหมาย ที่ตั้งใจสร้างโซ่ตรวนขึ้นมา แม้คอนเซปต์จะปฏิรูปมหาวิทยาลัยให้มีความยืดหยุ่นคล้ายภาคเอกชน แต่กลับตัดสิทธิในการตั้งสหภาพแรงงานของลูกจ้างออกไป ทำให้คนทำงานไร้อำนาจต่อรองทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและระดับประเทศ”

รศ.ดร.ภิญญพันธุ์ กล่าว

งานการศึกษามักไม่คิดว่าตนเป็นแรงงาน ทั้งที่ในความเป็นจริง อาจารย์และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยจัดอยู่ในกลุ่ม ‘แรงงานคอปกขาว’ โดยในระดับสากล ประเทศที่เป็นประชาธิปไตยล้วนมองว่า สหภาพแรงงานคือ กลไกปกติที่ช่วยค้าจาจาระบบประชาธิปไตย เช่น ในเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น หรือยุโรป ขบวนการแรงงานครูและอาจารย์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสังคม

“หากย้อนดูประวัติศาสตร์ของ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) นับตั้งแต่มีการตั้งอนุสัญญาฉบับที่ 87 ว่าด้วยเสรีภาพในการสมาคมและการคุ้มครองสิทธิในการรวมตัว ประเทศไทยแม้จะเป็นสมาชิก แต่ก็ยังไม่ยอมรับสิทธินี้ให้แก่ลูกจ้างของรัฐ ปัจจุบันประเทศไทยกำลังพยายามเข้าเป็นสมาชิก OECD ซึ่งน่าจะเป็นแรงกดดันสำคัญที่บังคับให้ไทยต้องปฏิรูปเรื่องสิทธิแรงงานในอนาคต สะท้อนว่า ความมั่นคงในอาชีพและสวัสดิการของคนทำงานการศึกษา ไม่ควรถูกกำหนดโดยอำนาจสั่งการจากส่วนกลางหรือรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องเกิดจากกลไกการเจรจาต่อรองร่วมกัน”

รศ.ดร.ภิญญพัณณ์ กล่าว

รศ.ดร.สามชาย ศรีสันต์ อาจารย์ประจำวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มธ. กล่าวว่า ปัจจุบันสภาอาจารย์มีหน้าที่เพียงแค่เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่สภามหาวิทยาลัยและอธิการบดี รวมถึงปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หมายความว่าสภาอาจารย์ยังคงอยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายบริหาร ไม่ใช่องค์กรที่เป็นอิสระที่จะสามารถลุกขึ้นมาปกป้องหรือคุ้มครองคนทำงานได้อย่างแท้จริง โดยสิ่งที่น่ากังวลที่สุดคือ พนักงานมหาวิทยาลัยกำลังขาดสิทธิสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1.สิทธิในการรวมตัว เพื่อตั้งองค์กรเรียกร้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของตนเอง ทำให้คนทำงานถูกทำให้แตกกระจายกลายเป็นเพียงฟันเฟืองในระบบ และ 2.สิทธิในการเจรจาต่อรองร่วม และการนัดหยุดงาน (Strike) ที่มีกฎหมายรองรับและคุ้มครองเหมือนแรงงานเอกชน ซึ่งหากเกิดข้อพิพาท แรงงานเอกชนสามารถนัดหยุดงานได้โดยที่นายจ้างไม่สามารถกลั่นแกล้งหรือไล่ออกได้ หากพิจารณาตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน พนักงานมหาวิทยาลัยในฐานะคนทำงานที่อยู่ภายใต้สัญญาจ้าง จึงจำเป็นต้องได้รับสิทธิและการคุ้มครองแรงงานที่เป็นธรรม เช่นเดียวกับแรงงานประเภทอื่นๆ ในสังคม

อาจารย์คือ แรงงาน แต่สำหรับตนแล้ว กลับรู้สึกภูมิใจ ตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานทีคณะศิลปศาสตร์ มธ. เมื่อปี 2542 ช่วงเวลาที่ประเทศกำลังเผชิญกับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการยุบรวมองค์กร ส่งผลให้มหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนรูปแบบจากการเป็นข้าราชการมาเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย เมื่อเวลาผ่านไป ภาระงานเริ่มเพิ่มมากขึ้น ทั้งโครงการพิเศษ วันเสาร์-วันอาทิตย์ และภาคค่ำ รวมถึงการขอตำแหน่งทางวิชาการ และเงื่อนไขสัญญาจ้างที่เข้มงวดขึ้น กลายเป็นแรงกดดันมหาศาลต่ออาจารย์รุ่นใหม่ จนเกิดคำถามสำคัญเกี่ยวกับ สิทธิในการปฏิเสธงาน ว่าอาจารย์มีสิทธิที่จะเลือกหรือปฏิเสธภาระงานที่มากเกินไปได้หรือไม่

รศ.ดร. เมลดา กล่าวต่อว่า จากการลงพื้นที่ภาคใต้ จนได้ทำงานวิจัยร่วมกับโรงเรียน สิ่งที่น่ากังวลคือ ครูในพื้นที่ต้องเผชิญปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาความขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน แต่กลับไม่มีช่องทางหรือกลไกที่จะสะท้อนความเดือดร้อนนี้ส่งตรงไปถึงภาครัฐ โดยการรวมกลุ่มเพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนทางสังคม จำเป็นจะต้องกลับ

อาจต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการรวมพลังส่งเสียงจากคนในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนให้
เกิดการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง

โพสต์ของ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1 วัน · 🌐

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยศูนย์กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยา ขอเชิญผู้สนใจเข้าร่วมโครงการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง

“นิติธรรม ความยุติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์: รำลึกและสืบสานพระกรณียกิจด้านกระบวนการยุติธรรมของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา”

เพื่อน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณของ “เจ้าฟ้านักกฎหมาย” ผู้ทรงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมหลักนิติธรรม ความยุติธรรม สิทธิมนุษยชน และการพัฒนากระบวนการยุติธรรม พร้อมร่วมแลกเปลี่ยนและถอดบทเรียนจากพระกรณียกิจ เพื่อสำรวจแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทยให้ยึดมั่นในหลักนิติธรรม คำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และตอบสนองต่อความท้าทายของสังคมร่วมสมัย

📅 วันศุกร์ที่ 7 สิงหาคม 2569

ณ ห้อง LT.1 (จัด เศรษฐบุตร) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ท่าพระจันทร์ เวลา 08.00–12.30 น.

และรับชมออนไลน์ทาง Facebook Live เพจคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน <https://forms.gle/n2JBNUgmnyjXJN9>

08.00–08.45 น.

พิธีสงฆ์บำเพ็ญกุศลเพื่ออุทิศถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ และถวายสังฆทานแด่พระสงฆ์ ณ คอมมอนรูม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ท่าพระจันทร์

09.30–10.00 น.

ปาฐกถาพิเศษ โดย

♦ ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

10.00–10.30 น.

ปาฐกถาพิเศษ โดย

♦ คุณพงษ์สวาท นีละโยธิน ปลัดกระทรวงยุติธรรม

10.30–12.30 น.

เสวนาทางวิชาการ เรื่อง

“นิติธรรม ความยุติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์: บทเรียนจากพระกรณียกิจสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย”

ร่วมเสวนาโดย

♦ คุณพินทุ์สุตา ชัยนาม อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ

♦ คุณสันทนี ดิษยบุตร อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และอดีตผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ สถาบันนิติวัชร์ สำนักงานอัยการสูงสุด

♦ คุณธนชัย สุนทรเวช ผู้จัดการอาวุโสด้านการพัฒนาหุ้นส่วนทางสังคมและการมีส่วนร่วม สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) (TIJ)

แสดงความคิดเห็นในชื่อ Lalida Sawasdee

โพสต์ของ THE STATES TIMES

THE STATES TIMES

1 วัน · 🌐

นักวิชาการ มธ. ชงมาตรการ สกัดผู้รับเหมาทิ้งงานรัฐ
ชี้แก้ 'พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างฯ' ยังไม่พอ

นักวิชาการธรรมศาสตร์ ชี้รัฐแก้ พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างฯ สกัดปัญหาผู้รับเหมาทิ้งงาน เป็นเรื่องดี แต่ช่วยได้ไม่มาก คุณ
เข้มคัดเลือกคู่สัญญา-เลิกใช้ราคาต่ำสุดเกณฑ์เดียว ลดความเสี่ยงได้บ้างแต่ยังไม่พอ เนะรัฐตรวจสอบสภาพคล่อง
ผู้รับเหมา พร้อมแก้กฎหมายลำดับรอง สร้างระบบรองรับ

ดร.สุรศักดิ์ บุญญานุกุลกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) เปิดเผยว่า ถือเป็นเรื่องดีที่รัฐบาลเดิน
หน้าแก้ไข พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งแม้จะยังไม่มียรายละเอียดในการแก้ไข
แต่จากวัตถุประสงค์ที่ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี เปิดเผยออกมา โดยเฉพาะการคุมเข้มการคัดเลือก
คู่สัญญาของรัฐ จากเดิมที่ใช้การยึดเกณฑ์ราคาต่ำที่สุด เปลี่ยนเป็นพิจารณาจากประโยชน์ของราชการ ความ
สามารถการปฏิบัติงาน รวมถึงผลงานในอดีต ซึ่งถ้าทำให้เกณฑ์นี้มีความชัดเจนขึ้นจะช่วยลดความเสี่ยงในการเกิด
ปัญหาผู้รับเหมาทิ้งงาน และการก่อสร้างล่าช้าเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้

ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นโครงการก่อสร้างที่มีมูลค่าสูงที่มักเจอปัญหาผู้รับเหมาทิ้งงาน และการ
ก่อสร้างล่าช้า นั้น หนึ่งในสาเหตุสำคัญเกิดจากกระบวนการคัดเลือกคู่สัญญาที่ยังไม่รัดกุม หรือมีประสิทธิภาพเพียงพอ
เพราะเดิม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ จะระบุเพียงหลักการกว้างๆ ไว้ ทำให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามแนวทางที่
กรมบัญชีกลางกำหนดไว้เหมือนกันหมด และเน้นเลือกผู้รับเหมาที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นเท่านั้น ซึ่งอาจไม่มีการตรวจ
สอบความสามารถทางการเงินของผู้รับเหมา หรือปริมาณงานของรัฐที่ผู้รับเหมาเป็นผู้สัญญาด้วยในช่วงเวลา
เดียวกัน อันเป็นเรื่องสำคัญที่อาจทำให้เกิดปัญหาในภายหลังได้

"หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ผู้รับเหมาทิ้งงาน คือ การขาดสภาพคล่อง เพราะรัฐจ่ายเงินเป็นงวด ผู้รับเหมาเลยต้อง
สำรองจ่ายไปก่อนบางส่วน และต้องมีศักยภาพทางการเงินพอสมควร ซึ่งผู้รับเหมาหลายรายก็จะแก้ปัญหาด้วยการ
วิ่งรับหลายโครงการทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อหมุนเวียนเงิน แต่ถ้าหมุนไม่ทันก็ทำให้ทำงานไม่ได้ สิ่งเหล่านี้จะ
ย้อนกลับไปที่ รัฐมีการตรวจสอบศักยภาพทางการเงินไหมว่าผู้รับเหมาสามารถทำได้ตามสัญญา หรือในช่วงเวลา
เดียวกันเป็นคู่สัญญากับรัฐมากน้อยขนาดไหน" ดร.สุรศักดิ์ กล่าว

นอกจากนี้ เมื่อถึงขั้นตอนเสนอราคา แม้ พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ จะไม่ได้กำหนดให้ต้องพิจารณาจากราคาต่ำที่สุด
เป็นหลัก อีกทั้งยังเปิดช่องให้ใช้เกณฑ์อื่นในการประกอบการคัดเลือกได้ด้วย แต่เพราะระเบียบของกระทรวงการ
คลัง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างที่มีอยู่จำนวนมากได้กำหนดเงื่อนไขไว้หลายเรื่องจนส่งผลให้ในทาง
ปฏิบัติหน่วยงานภาครัฐเลือกใช้เกณฑ์ราคาต่ำที่สุด เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ง่ายที่สุด สะดวกที่สุด และปลอดภัยที่สุด
สำหรับเจ้าหน้าที่

"การเลือกใช้เกณฑ์ราคาต่ำสุดทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องเสี่ยงกับการถูกฟ้องร้องมากเกินไป เพราะเป็นการจำกัดการ
ใช้ดุลยพินิจ แต่ปัญหาคือเกณฑ์ราคาต่ำสุดสามารถใช้ในการคัดเลือกคู่สัญญาได้ทุกกรณีอย่างมีประสิทธิภาพหรือ
เปล่า ซึ่งคำตอบก็คือไม่น่าจะเหมาะสม เพราะถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพเท่าๆ กัน เช่น การซื้อปากกา อาจจะใช้
เกณฑ์ราคาต่ำสุดเป็นหลักได้ โดยไม่ต้องใช้เกณฑ์อื่นประกอบ แต่กรณีโครงการขนาดใหญ่และต้องใช้เวลารับผิดชอบ
สูงจำเป็นต้องใช้เกณฑ์ในการพิจารณาด้วย" ดร.สุรศักดิ์ ระบุ

อย่างไรก็ตาม หากรัฐจะแก้ไขเพียง พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ เพียงอย่างเดียว จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ไม่
มากนัก เพราะงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐถูกขับเคลื่อนด้วยระเบียบ หรือกฎหมายลำดับรอง ดังนั้น รัฐจะต้อง

แสดงความคิดเห็นในชื่อ Lalida Sawasdee

THE STATES TIMES

Monday, 13 July 2026

SEARCH...

MENU

NEWS

นักวิชาการนิติฯ มธ. สกัดผู้รับเหมาทั้งงานรัฐ!!

ชงแก้ พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้าง
ใช้เกณฑ์ประโยชน์แทนราคาต่ำสุด
เน้นตรวจสอบสภาพคล่องและผลงาน
สร้างระบบตรวจประวัติคู่สัญญา

นักวิชาการ มธ. สกัดผู้รับเหมาทำงานรัฐ!! ชงแก้ พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้าง ใช้เกณฑ์ประโยชน์แทนราคาต่ำสุด เนะตรวจสภาพคล่องและผลงาน สร้างระบบตรวจประวัติคู่สัญญา

11 JULY , 2026

นักวิชาการ มธ. ชงมาตรการ สกัดผู้รับเหมาทำงานรัฐ
ชี้แก้ ‘พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างฯ’ ยังไม่พอ

นักวิชาการธรรมศาสตร์ ชี้รัฐแก้ พ.ร.บ.จัดซื้อจัดจ้างฯ สกัดปัญหาผู้รับเหมาทำงาน เป็นเรื่องดี แต่ช่วยได้ไม่มาก คุมเข้มคัดเลือกคู่สัญญา-เลิกใช้ราคาต่ำสุดเกณฑ์เดียว ลดความเสี่ยงได้บ้างแต่ยังไม่พอ เนะรัฐตรวจสอบสภาพคล่องผู้รับเหมา พร้อมแก้กฎหมายลำดับรอง สร้างระบบรองรับ

ดร.สุรศักดิ์ บุญญานุภูลกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) เปิดเผยว่า ถือเป็นเรื่องดีที่รัฐบาลเดินหน้าแก้ไข พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งแม้จะยังไม่มียายละเอียดในการแก้ไข แต่จากวัตถุประสงค์ที่ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี เปิดเผยออกมา โดยเฉพาะการคุมเข้มการคัดเลือกคู่สัญญาของรัฐ จากเดิมที่ใช้การยึดเกณฑ์ราคาต่ำที่สุด เปลี่ยนเป็นพิจารณาจากประโยชน์ของราชการ ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงผลงานในอดีต ซึ่งถ้าทำให้เกณฑ์นี้มีความชัดเจนขึ้นจะช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาผู้รับเหมาทำงาน และการก่อสร้างล่าช้าเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้

ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นโครงการก่อสร้างที่มีมูลค่าสูงที่มักเจอปัญหาผู้รับเหมาทำงาน และการก่อสร้างล่าช้านั้น หนึ่งในสาเหตุสำคัญเกิดจากกระบวนการคัดเลือกคู่สัญญาที่ยังไม่รัดกุม หรือมีประสิทธิภาพเพียงพอ เพราะเดิม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ จะระบุเพียงหลักการกว้างๆ ไว้ ทำให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางกำหนดไว้เหมือนกันหมด และเน้นเลือกผู้รับเหมาที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นเท่านั้น ซึ่งอาจไม่มีการตรวจสอบความสามารถทางการเงินของผู้รับเหมา หรือปริมาณงานของรัฐที่ผู้รับเหมาเป็นคู่สัญญาด้วยในช่วงเวลาเดียวกัน อันเป็นเรื่องสำคัญที่อาจทำให้เกิดปัญหาในภายหลังได้

“หนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ผู้รับเหมาทำงาน คือ การขาดขาดสภาพคล่อง เพราะรัฐจ่ายเงินเป็นงวด ผู้รับเหมาเลยต้องสำรองจ่ายไปก่อนบางส่วน และต้องมีศักยภาพทางการเงินพอสมควร ซึ่งผู้รับเหมาหลายรายก็จะแก้ปัญหาด้วยการวิ่งรับหลายโครงการทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อหมุนเวียนเงิน แต่ถ้าหมุนไม่ทันก็ทำให้ทำงานไม่ได้ สิ่งเหล่านี้จะย้อนกลับไปคือ รัฐมีการตรวจสอบศักยภาพทางการเงินไหมว่าผู้รับเหมาสามารถทำได้ตามสัญญา หรือในช่วงเวลาเดียวกันเป็นคู่สัญญากับรัฐมากน้อยขนาดไหน” ดร.สุรศักดิ์ กล่าว

นอกจากนี้ เมื่อถึงขั้นตอนเสนอราคา แม้ พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ จะไม่ได้กำหนดให้ต้องพิจารณาจากราคาต่ำที่สุดเป็นหลัก อีกทั้งยังเปิดช่องให้ใช้เกณฑ์อื่นในการประกอบการคัดเลือกได้ด้วย แต่เพราะระเบียบของกระทรวงการคลัง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจ้างที่มีอยู่จำนวนมากได้กำหนดเงื่อนไขไว้หลายเรื่องจนส่งผลให้ในทางปฏิบัติหน่วยงานภาครัฐเลือกใช้เกณฑ์ราคาต่ำที่สุด เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ง่ายที่สุด สะดวกที่สุด และปลอดภัยที่สุดสำหรับเจ้าหน้าที่

“การเลือกใช้เกณฑ์ราคาต่ำสุดทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องเสี่ยงกับการถูกฟ้องร้องมากเกินไป เพราะเป็นการจำกัดการใช้ดุลยพินิจ แต่ปัญหาคือเกณฑ์ราคาต่ำสุดสามารถใช้ในการคัดเลือกคู่สัญญาได้ทุกกรณีอย่างมีประสิทธิภาพหรือเปล่า ซึ่งคำตอบก็คือไม่น่าจะเหมาะสม เพราะถ้าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพเท่าๆ กัน เช่น การซื้อปากกา อาจจะใช้เกณฑ์ราคาต่ำสุดเป็นหลักได้ โดยไม่ต้องใช้เกณฑ์อื่นประกอบ แต่กรณีโครงการขนาดใหญ่และต้องใช้เวลารับผิดชอบสูงจำเป็นต้องใช้เกณฑ์ในการพิจารณาด้วย” ดร.สุรศักดิ์ ระบุ อย่างไรก็ตาม หากรัฐจะแก้ไขเพียง พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ เพียงอย่างเดียว จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ไม่มากนัก เพราะงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐถูกขับเคลื่อนด้วยระเบียบ หรือกฎหมายลำดับรอง ดังนั้น รัฐจะต้องแก้ไขระเบียบ และแนวปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างของกระทรวงการคลัง หรือกรมบัญชีกลางให้สอดคล้องไปด้วย เพราะจะเป็นสิ่งที่กำหนดผลลัพธ์ของการแก้ไข พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ ในครั้งนี้ให้เกิดขึ้นจริงได้ในทางปฏิบัติ

“กฎหมายลำดับรองเหล่านี้หลายเรื่องสามารถเป็นเรื่องเชิงนโยบายที่สามารถเตรียมการแก้ไขควบคู่กันไปได้เลยในระหว่างผลักดัน พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ เช่น ให้ใช้เกณฑ์อื่นๆ ประกอบการพิจารณาด้วยไม่ใช่เรื่องราคาต่ำสุดอย่างเดียว ซึ่งการแก้ไขกฎหมายลำดับรองเหล่านี้ไม่ต้องรอกระบวนการทางนิติบัญญัติด้วย หากทำเสร็จแล้วก็ขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารเลยจะประกาศให้มีผลได้เมื่อไหร่ ส่วนถ้าเป็นอย่างการยกเลิกสัญญาที่มีเกณฑ์ที่ละเอียดมากขึ้น และมีเงื่อนไขที่กว้างขึ้นอาจจะต้องรอตัวกฎหมายหลักให้ชัดเจนก่อน” นักวิชาการธรรมศาสตร์ กล่าวเสริม

ดร.สุรศักดิ์ กล่าวอีกว่า รวมถึงควรจะต้องมีการสร้างระบบที่รองรับกับสิ่งที่กฎหมายระบุด้วย เช่น การคัดเลือกคู่สัญญาของรัฐ ที่จะให้พิจารณาความสามารถของผู้รับเหมาจากผลงานในอดีตที่เคยทำร่วมกับรัฐ โดยภาครัฐจำเป็นต้องทำระบบประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคู่สัญญา ตลอดจนเชื่อมโยงฐานข้อมูลกันทั่วประเทศไม่ใช่กระจุกตัวแค่ในส่วนกลาง เพราะไม่อย่างนั้นหน่วยงานที่จัดซื้อจ้างที่อยู่ต่างจังหวัดจะไม่มีทางรู้ข้อมูลของผู้รับเหมาที่มายื่นข้อเสนอเคยมีปัญหาในการรับงานรัฐหรือไม่

“การแก้ไข พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ ดีในแง่การวางเป็นหลักการ แต่กฎหมายลำดับรอง รวมถึงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างว่าจะไปในทิศทางไหน เพราะหน่วยงานรัฐจะมาฟังฟัง หรืออิงจากสิ่งเหล่านี้ของกรมบัญชีกลาง เพราะฉะนั้นถ้ามีการวางแนวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และชัดเจน หลักการก็จะถูกนำไปใช้ต่ออย่างมีประสิทธิภาพ” ดร.สุรศักดิ์ กล่าว

ดร.สุรศักดิ์ กล่าวด้วยว่า พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างฯ ยังมีอีกหลายมิติที่ควรได้รับการแก้ไข เช่น การควบคุมตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ควรจะมีการทำให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย เพราะปัจจุบันยังมีปัญหาในหลายกรณี ฯลฯ ซึ่งหากเป็นไปได้ก็ควรใช้โอกาสนี้แก้ไขเรื่องอื่นๆ ให้จบเลยในครั้งนี่ แต่หากต้องการผลักดันเรื่องเกณฑ์การคัดเลือกให้เสร็จก่อนก็อาจจะมาพิจารณาแก้ไขในภายหลังอีกครั้งได้

#TheStatesTimes #News #NewsFeed #จัดซื้อจัดจ้าง #ผู้รับเหมาทำงาน #รัฐ

11/07/2026

ไทย-จีนในระเบียบโลกใหม่ เมื่อสองฝ่ายต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน

ฟูอาดี้ พิศสุวรรณ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน "ไทย-จีน"

WWW.TRANSBORDERNEWS.IN.TH

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ตั้งแต่กรณีการทำเหมืองแร่หายากที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับ

ข้อครหาว่าอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสัญชาติจีน การได้มาซึ่งสัญชาติไทยโดยมิชอบ กรณีการส่งตัวผู้เห็นต่างทางการเมืองกลับประเทศซึ่งก่อให้เกิดข้อกังวลด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการสื่อสารของสถานเอกอัครราชทูตจีนต่อภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และนักวิชาการ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งหลายครั้งก่อให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับความเหมาะสมของบทบาททางการทูต ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ไทย-จีนกำลังก้าวเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

แม้ว่าเราคงไม่อาจปฏิเสธการขยายอิทธิพลของจีนในระเบียบโลกปัจจุบันได้ เพราะทั้งสองฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและยุทธศาสตร์ที่พึ่งพาอาศัยกันอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งความสัมพันธ์ไทย-จีนก็มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน แต่ในอีกด้านหนึ่ง ประเทศไทยก็มีค่านิยม วัฒนธรรมทางการเมือง และวิถีชีวิตที่

แตกต่าง มีภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งและตื่นตัว ดังนั้น ในขณะที่ประเทศไทยกำลังเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับระเบียบโลกแบบใหม่ ซึ่งจีนมีบทบาทและอิทธิพลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จีนก็ควรเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสังคมไทยเช่นกัน

สิ่งที่แตกต่างจากอดีตคือ ความสัมพันธ์ไทย-จีนในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หากแต่แผ่ขยายไปสู่ทุกระดับของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการค้า การลงทุน การศึกษา การท่องเที่ยว เทคโนโลยี หรือการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชน ผลกระทบจากนโยบายหรือการดำเนินการของทั้งสองฝ่ายจึงไม่ได้จำกัดอยู่ในวงการทูตอีกต่อไป แต่ส่งผลโดยตรงต่อความเชื่อมั่น การรับรู้ และทัศนคติของประชาชนในแต่ละประเทศ เมื่อความสัมพันธ์มีความใกล้ชิดมากขึ้น ความคาดหวังของสังคมก็ย่อมสูงขึ้นตามไปด้วย การสร้างความไว้วางใจจึงไม่อาจอาศัยเพียงความร่วมมือระหว่างรัฐบาล หากต้องอาศัยความเชื่อมั่นจากภาคประชาสังคม สื่อมวลชน ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา และสถาบันทางการเมืองควบคู่กันไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ การบริหารความสัมพันธ์ไทย-จีนในระยะต่อไปจึงไม่ควรมองเพียงมิติของภูมิรัฐศาสตร์หรือผลประโยชน์ร่วมระหว่างรัฐเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญกับความชอบธรรม ความโปร่งใส และการยอมรับของสาธารณชนควบคู่กันไป เพราะท้ายที่สุดแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มั่นคงย่อมตั้งอยู่บนความเชื่อมั่นของประชาชนทั้งสองฝ่ายไม่น้อยไปกว่าความเข้าใจระหว่างรัฐบาล

ภายใต้บริบทเช่นนี้ มีอยู่ห้าประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง

ประการแรก สถานการณ์ครั้งนี้เป็นบททดสอบสำคัญของหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน (fiduciary duty) ของเจ้าหน้าที่รัฐและรัฐบาลไทย โดยรัฐบาลไทยต้องมีความกล้าหาญและความเป็นอิสระเพียงพอที่จะยืนหยัดปกป้องผลประโยชน์ของชาติ ประชาชนไทย และค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทย โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับแรงกดดันจากมหาอำนาจหรือผลประโยชน์ที่มีมูลค่าสูง

หน้าที่ดังกล่าวมิได้หมายถึงการเลือกข้างหรือการดำเนินนโยบายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประเทศใด หากแต่หมายถึงการตัดสินใจโดยยึดผลประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชนไทยเป็นศูนย์กลาง ภายใต้หลักนิติธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ในบริบทที่มหาอำนาจมีบทบาทและอิทธิพลเพิ่มขึ้น การรักษาความเป็นอิสระในการตัดสินใจเชิงนโยบายยังมีความสำคัญ เพราะความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนมั่นใจว่าการตัดสินใจของรัฐบาลตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือแรงกดดันจากภายนอก

ประการที่สอง ประเทศไทยเองก็ต้องยกระดับความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย และการป้องกันการทุจริตอย่างจริงจัง เพราะปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินธุรกิจที่ผิดกฎหมาย การใช้ตัวแทนอำพราง การได้มาซึ่งสิทธิหรือสัญชาติไทยโดยมิชอบ หรืออาชญากรรมข้ามชาติ ล้วนเกิดขึ้นได้เมื่อกฎหมายมีช่องโหว่หรือการบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบัน

ของประเทศไทยจึงเป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องดำเนินการด้วยตนเอง ทั้งเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติ และเพื่อให้ปัญหาเหล่านี้ถูกอธิบายว่าเป็นเพียงผลจากจุดอ่อนของระบบกฎหมายหรือการทุจริตภายในประเทศ

ประการที่สาม จีนควรทบทวนแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะการทูตเชิงเผชิญหน้า ซึ่งมีแนวโน้มจะบั่นทอนความน่าเชื่อถือและสร้างแรงต่อต้านจากสังคมไทย มากกว่าจะช่วยสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจ การสื่อสารหรือการแสดงท่าทีที่มุ่งกดดันภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และนักวิชาการโดยตรง รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กับฝ่ายนิติบัญญัติไทยโดยข้ามบทบาทของรัฐบาล ในระดับที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน เป็นพัฒนาการที่น่ากังวล เพราะมีแนวโน้มจะเพิ่มความตึงเครียดและแรงต่อต้านในสังคมไทย พร้อมทั้งลดทอนความสามารถของจีนในการสร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นในสังคมไทย แนวทางดังกล่าวมีลักษณะของการทูตเชิงบีบบังคับ (coercive diplomacy) มากกว่าการสร้างความร่วมมือ หากจีนต้องการมีบทบาทที่สร้างสรรค์และยั่งยืนในประเทศไทย ก็ควรพิจารณาหันมาใช้อำนาจละมุน (soft power) ผ่านการสร้างความร่วมมือ การรับฟัง และการเคารพซึ่งกันและกัน ให้เป็นแนวทางหลักในการปฏิสัมพันธ์กับสังคมไทย

ประการที่สี่ จีนน่าจะจะต้องจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่เลือกตอบสนองให้ชัดเจน ว่าประเด็นใดควรปล่อยให้ไปตามพลวัตของสังคมไทย ประเด็นใดควรเปิดพื้นที่สำหรับการรับฟังและความร่วมมือกับภาคประชาสังคม และประเด็นใดควรดำเนินการผ่านความร่วมมือกับรัฐบาลไทย การเลือกใช้แนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละประเด็นย่อมเอื้อต่อการสร้างความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์เชิงบวกในระยะยาว ได้มากกว่าการใช้ท่าทีเผชิญหน้าเป็นแนวทางหลัก

ประการที่ห้า แม้ว่าหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้มีรัฐบาลจีนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่ในฐานะรัฐที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทย จีนย่อมมีความรับผิดชอบที่จะแสดงเจตจำนงทางการเมือง และความพร้อมที่จะร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อสังคมไทย ขณะเดียวกัน จีนควรตระหนักว่าการเคารพอำนาจอธิปไตยของไทย มิได้หมายถึงเพียงการเคารพบูรณภาพแห่งดินแดนหรือหลักการไม่แทรกแซงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเคารพสิทธิของประเทศไทยในการกำหนดกฎหมาย นโยบายสาธารณะ และคุณค่าพื้นฐานของสังคมตามกระบวนการของตนเองด้วย ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน และหลักมนุษยธรรม ซึ่งได้รับการธำรงรักษาและผลักดันมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากภาคประชาสังคม

ท้ายที่สุด ความสัมพันธ์ไทย-จีนที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายต่างเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน และการตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง เพราะความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มั่นคงไม่อาจตั้งอยู่บนผลประโยชน์ร่วมเพียงอย่างเดียว หากต้องตั้งอยู่บนความไว้วางใจ ความรับผิดชอบ และการเคารพซึ่งกันและกันด้วย